

Побудова іміджу провідних ведучих українських теленовін 1991-2001 років

Lisova, Snizhana

Veröffentlichungsversion / Published Version

Zeitschriftenartikel / journal article

Empfohlene Zitierung / Suggested Citation:

Lisova, S. (2016). Побудова іміджу провідних ведучих українських теленовін 1991-2001 років. *Path of Science*, 2(5), 41-47. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-64444-3>

Nutzungsbedingungen:

Dieser Text wird unter einer CC BY Lizenz (Namensnennung) zur Verfügung gestellt. Nähere Auskünfte zu den CC-Lizenzen finden Sie hier:

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.de>

Terms of use:

This document is made available under a CC BY Licence (Attribution). For more information see:

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

Побудова іміджу провідних ведучих українських теленовин 1991-2001 років

Лісова Сніжана Володимирівна

Національний університет «Острозька академія», здобувач освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності «Журналістика», Україна

Анотація. У статті проаналізовано особливості побудови іміджу провідних ведучих таких телеканалів, як «1+1», «ІНТЕР», «СТБ» упродовж 1991-2001 років. Описані основні іміджеві характеристики Людмили Добровольської, Світлани Леонтєвої та Ірини Ванникової.

Ключові слова: імідж, Людмила Добровольська, Світлана Леонтєва, Ірина Ванникова, телеведуча, гардероб, зовнішність, голос.

Вступ

У період проголошення незалежності України відбувся ряд політичних, економічних та культурних подій, які мали безпосередній вплив на розвиток телебачення. Зокрема, на початку 1997-го року на українському телебаченні активно почали з'являтися нові канали, що викликало рейтингову боротьбу та конкуренцію за глядача. Поступово вперед вийшов «Інтер», за ним з невеликим відставанням «Студія 1+1». Також відбулося відчутне зростання та поширення майже на всю Україну телекомпанії «СТБ».

Отже, для розкриття нашої теми, ми поставили перед собою завдання проаналізувати іміджі провідних українських телеведучих, які глядач майже щоденно бачив на екрані з 1991 по 2001 роки. А також з'ясувати, наскільки досконалим був імідж перших українських телевізійних ведучих.

Основні аспекти образу ведучої, які творять її імідж та забезпечують максимальну ефективність телевізійної комунікації, досліджені у працях В. Шепеля, М. Андрющенка, М. Іванченка та Т. Шальмана. Загальні засади побудови позитивного іміджу особистості були вивчені Г. Г. Почепцовим.

Результати дослідження

У сучасному журналістикознавстві існує багато дефініцій поняття «імідж». Імідж – це уявлення про людину, яке формується у масовій свідомості за допомогою ЗМІ. В. М. Шепель подає таку дефініцію: «Імідж – індивідуальний образ чи ореол, що створюється ЗМІ, соціальною групою або власними зусиллями особистості з метою привернення до себе уваги» [7, с. 59].

Професор Г. Г. Почепцов у посібнику «Іміджологія» трактує поняття іміджу як «цілеспрямовано сформований образ». На його думку, «імідж – це лише частина процесу, іноді дуже важлива, але все одно лише частина, за якою мають стояти реалії, а не лише той чи той символ» [6, с. 89].

Натомість Ю. Єлісовенко вважає, що імідж – це сукупність соціальних оцінок і вражень, викликаних учинками і висловами, характером і діями, якостями і вадами, а також способами життя і діяльності, їх результатами та іншими, у тому числі іманентними, характеристиками окремих людей, колективів, соціальних груп, націй, народів...» [5].

А вчений П. Гуревич наголошує на «ефекті особистості», екранній привабливості телевізійного співрозмовника, адже телеперсонаж має бути «особистістю, здатною звести поодинокі блимання кадрів, уривків фраз у щось єдине, цілеспрямоване, осмислене» [3, 133].

Побудова іміджу телеведучих відіграє важливу роль, адже ведучі прямо чи опосередковано впливають на реципієнтів. Саме тому над іміджем «облич каналів» працює ряд фахівців, зокрема іміджмейкерів.

Не залежно від часу телеведучі повинні володіти певними рисами, які створюють цілісний ідеальний імідж. Зокрема, американський дослідник Б. Льюїс подає такі чинники, які, на його думку, необхідні сучасній телеведучій: «Окрім фізичних даних – хорошої зовнішності, приємного голосу і правильної вимови – ведучій потрібні: ґрунтовна освіта; знання життя і людей; розум та винахідливість; почуття гумору; терпіння; уява; ентузіазм; скромність та здатність працювати в колективі» [1].

Нами були переглянуті випуски новин тих років («ТСН», «Вікна» та «Подобиці») з метою виявлення іміджу ведучих українських телевізійних новин в період з 1991 по 2001 рік. Можна навіть твердити, що саме ті «перші» випуски новин не лише перетворили звичайних ведучих телевізійних служб новин у справжніх телезірок, а й сформували початок українських незалежних інформаційних програм. Отже, ми дослідили імідж трьох ведучих: Людмили Добровольської («1+1»), Світлани Леонтєвої («Інтер») та Ірини Ванникової («СТБ»).

З середини 90-х років минулого століття канал «1+1» є по суті першим вітчизняним телеканалом, що не лише подає глядачам продукт різного ступеня якості, а й має своє обличчя, тобто імідж. Саме тому імідж ведучих було створено відповідно до певних концепцій каналу. Попри те, що імідж телеведучих все ж залежав від іміджу каналу, визначальним чинником у формуванні іміджу є особистісний фактор, тобто творча особистість ведучого.

У перші роки існування телеканалу «1+1» обличчям не лише «ТСН», а каналу загалом стала Людмила Добровольська, яка у 1998 році вела денні випуски «ТСН». Проте, уже через рік Людмила Добровольська працює ведучою основного випуску новин. Варто зазначити, що у цей час творення історії телеканалу «1+1» журналістів було не так багато, тому Людмила Добровольська самостійно писала сценарії зйомок, була кореспондентом та ведучою «ТСН». Саме тому, ми спробуємо розглянути іміджеві особливості телеведучих, які щоденно інформували думку глядача про найважливіші події світу та України.

Імідж «жінка-новина» Людмила Добровольська створила собі сама. Телеведуча зазначає: « головною родзинкою завжди було те, що ми є такими,

якими є. Жоден із нас не є штучним продуктом утілення якогось образу, для нас не створювали імідж, для нас створювали стиль. Тому образ мій не зміниться, я й далі залишатимуся собою і робитиму те, що хочу, люблю та умію найкраще» [4].

Імідж Людмили Добровольської не створений через статус ведучої, і навіть не через формат новин. Над нею ніколи не тяжіли ні авторитети, ні формати новинних програм. Навряд чи образ «залізної» леді навмисне культивується в інформаційних програмах. Думаю, що це виправдано. Образ жінки в діловому костюмі прийнятий всюди в світі в новинних програмах. Ведучий новин – це в першу чергу компетентна людина, що розбирається в тому питанні, про яке вона говорить [2].

Імідж Людмили Добровольської майже від початку існування «ТСН» був символом не лише інформаційної програми, а телеканалу загалом. Перед глядачами постав образ рішучої, строгої, але водночас жіночної телеведучої. Не зважаючи на те, що «1+1» був на первинному етапі розвитку, Людмила Добровольська відмінно трималася в кадрі, а її стиль подачі матеріалу став цікавий і близький глядачеві.

Людмила Добровольська – жінка середнього віку, інтелігентна, спокійна, врівноважена. У той період вона стала іконою ділового стилю телеведучих. Її строгі, але дуже ефектні костюми відразу стали еталоном офіційної моди. Часто одяг ведучої залежав від теми новин – якщо день був спокійним і занадто поганих новин не було, то Людмила Добровольська віддавала перевагу світлим, а іноді і яскравим відтінкам у одязі. Якщо ж передбачалася подача не надто приємних новинах – одяг підбирався максимально строгий з темними відтінками. Так, у гардеробі телеведучої переважали піджаки білого або червоного кольорів, білі блузи, чорні або ж чорні у смужку. Невід'ємною частиною іміджу Добровольської довгий час була краватка темних кольорів (зазвичай чорного). Для створення повноцінного образу використовувала невеликі аксесуари, як сережки «перлинні пусети» або тоненькі срібні ланцюжки типу «ролло». Ці прикраси підкреслюють стиль ведучої, але не привертають зайвої уваги.

Зовнішність Людмили Добровольської приваблива, а тому легко запам'ятовується. Її обличчя кругле з загостреним, але м'яким підборіддям. Губи чітко і гарно окреслені, яскраві, ледь припухлі. Очі карі, близько посаджені. Ніс розширений донизу, але він не псує лагідних рис обличчя. Свою природну красу телеведуча підкреслює мінімальною кількістю косметики. Зокрема, використовує туш для вій чорного кольору, а також губні помади ніжно-рожевого кольору.

Мовлення Людмили Добровольської характеризується чіткістю, ритмічністю, своєрідним темпом та стриманою, але виразною експресивністю. У мовленні для ведучої характерний швидкий темп. А у поданні новин чітко відстежуються наголоси на основні факти.

Іноді Людмила Добровольська у своєму мовленні припускається деяких помилок. Зокрема, найпоширенішими є фонетичні помилки. Наприклад,

вимовляє «риклама» замість «реклама», «обграф», «підтримаф» замість «обрав», «підтримав». Часто також звуки «дь» і «ть» вимовляє із призвучком «ц» – на манеру російської вимови. Також для ведучої характерне «фекання» – вимова приголосної «в» як «ф», замість нескладового «у». Для прикладу, «нефтомний» замість «неутомний», «президент доручиф», «Симоненко запропонуваф». Ще часто телеведуча використовує «цікання», тобто змінює у вимові проривний приголосний «т» на м'який свистячий «ц»: «не цільки» замість «не тільки», «бацьки» замість «батьки».

Отже, Людина Добровольська вже давно не просто ідеальний образ ведучої, а й еталон жіночої краси та стилю. Найвищий професіоналізм Добровольської – це її телевізійний талант, ерудиція, вміння зберегти «обличчя» за будь-яких обставин, переконання глядачів у тому, що вони отримують найдостовірнішу, найоб'єктивнішу й найоперативнішу інформацію. Разом із тим вона не боїться проявляти свої емоції та почуття в ефірі.

Далі ми спробуємо проаналізувати наступну телеведучу та охарактеризувати компоненти її іміджу, а саме її позиціонування у кадрі, подача інформації та налагодження контакту з глядачем, зовнішність, міміка тощо.

Світлана Леонтьєва – українська телеведуча новин, яка тривалий час працювала на каналі «Інтер». На українському телебаченні вперше стала ведучою у 1993 року. З 1995 Леонтьєва отримала досвід бути ведучою в прямому ефірі. Вона також була одна з небагатьох ведучих, які працювали ще й кореспондентами, а точніше журналістами, які робили репортажі з понад 20-ти країн світу, серед них і «гарячі точки» – Боснія, Ліван, Македонія, Ізраїль. Із жовтня 1997 року Світлана Леонтьєва почала працювати на каналі «Інтер».

Спостерігаючи за її діяльністю, ми бачимо освічену, амбітну, сильну людину, яка має власний погляд на життя. Ведучій притаманні самостійність, об'єктивність, масштабність мислення, вміння політичного маневру. Світлана здатна на компроміс, але якщо це необхідно для досягнення позитивного результату. Водночас, в її діях простежується і жорстка манера поведінки у кадрі.

Світлана Леонтьєва – жінка середнього віку, харизматична, імпульсивна та емоційна. Телеведуча впевнено та невимушено тримається у кадрі. Рухи голови нерізкі і їх небагато. Якщо говорити про руки, то обидві руки ведучої тримають ручку, в інших випадках зазвичай вони нерухомі.

В одязі Світлани Леонтьєвої переважають піджаки з блузками та з жилетами. Зазвичай піджаки темного кольору, блузи світлих відтінків, а жилети яскравих кольорів. Дуже часто телеведуча з'являлась у кадрі в бежевих блузах та темних піджаках або ж навпаки одягає темну блузку та світлий піджак. Іноді цей комплект урізноманітнює яскравими жовтими, коричневими чи темно-червоними жилетами. Для повноцінного образу використовуються аксесуари, зокрема невеликі сережки із застібкою «англійський замок». Світлана Леонтьєва мала незмінну протягом декількох років зачіску – каре.

Зовнішність Світлани Леонтьєвої приваблива та така, що легко запам'ятовується. Вона має круглу форму обличчя, довгі вії, ніс розширений

донизу, ясні карі очі. Ця телеведуча яскраво підкреслює свою зовнішність з допомогою косметики. Зокрема, фарбує вії чорною тушшю та губи помадою кольору «бронза». Також підкреслює контур очей за допомогою чорного олівця. Привабливий образ базується не лише на зовнішності, а й на ледь вловимій посмішці телеведучої, яка формує думку про те, що ведуча в будь-який момент готова до імпровізації.

Для більш глибокого розуміння іміджу Світлани Леонтьєвої упродовж 1997-2001 років ми встановили з нею особистий контакт за допомогою соціальної мережі «Facebook». Під час спілкування нами було поставлено ряд запитань, які торкалися її іміджу у кадрі і поза ним. Зі спілкування ми зрозуміли, що переважна більшість її ініціатив, пропозицій та поправок на каналі не були реалізовані, а отримали гриф «очікує розгляду», «на розгляді в комітетах», «опрацьовуються», або «відхилено».

У цілому можна стверджувати, що Леонтьєва – представник тієї діяльності журналістів, яка характеризується яскраво вираженою гуманістичною спрямованістю та новаторським підходом, заснованим на демократичних засадах. Все це дозволяє сподіватись, що всі її напрацювання так чи інакше будуть нами використані в ході нашої подальшої роботи.

Отже, Світлана Леонтьєва високо інтелігентна, виважена, іноді дуже стримана в подачі інформації (що пояснюється більш серйозною політикою каналу та, відповідно, контенту), але усміхнена та харизматична телеведуча.

Ще однією ведучою, яка стала популярною завдяки своїй роботі на телеканалі, а також зробила вагомий внесок у розвиток теленовин є Ірина Ванникова. Ще від початку заснування телеканалу «СТБ» (1997 року) вона працювала не лише кореспондентом, прес-аташе, а й телеведучою перших випусків програми «Вікна». Саме тому стала обличчям телеканалу «СТБ» на тривалій проміжок часу.

Варто зазначити, що новини на каналі «СТБ» представлені програмою «Вікна-Новини». Від початку виходу в ефір ця програма стала візитною картою «СТБ» і символом українських новин нової якості, створених за зразками аналогічних програм провідних світових телекомпаній. У травні 2000 року програму «Вікна» зареєстрували як торгову марку, що належить телеканалі СТБ.

Отже, імідж Ірини Ванникової строгий, але з використанням яскравих елементів, які допомагають кращому сприйняттю інформації. Телеведуча впевнено та рішучо тримається в кадрі, відмінно працює на камеру.

Ірина Ванникова – жінка молода, спокійна, врівноважена. Щодо одягу, то телеведуча віддає перевагу жакетам та блузам. Вбрання стримане, але не строгого офіційно-ділового стилю, що в свою чергу створює ефект товариського спілкування з аудиторією. В одязі переважають чорні, білі та деякі яскраві кольори, такі як червоний, блакитний та жовтий. Для повноцінного образу телеведуча використовує аксесуари, зокрема кліпси та намисто світлих кольорів. Ці прикраси не відволікають увагу глядача, а навпаки підкреслюють стиль ведучої.

Зовнішність Ірини Ванникової приваблива і така, що легко запам'ятовується глядачеві. Її обличчя кругле з загостреним підборіддям. Губи чітко і гарно окреслені, яскраві, ледь припухлі. Очі зелені та близько посаджені, а ніс розширений донизу. Варто зазначити, що телеведуча часто зловживає зайвим нанесенням косметики. Зокрема, це стосується яскравих рожевих губ та надто грубо підведених очей.

Голос у телеведучої приємний, середньої висоти. Іноді помітне «надуживання» твердих шиплячих, коли ведуча, намагаючись дотримуватись вимовних норм перегинає палицю: «дивитися в очі» замість «дивитися в очі», «є речі» замість «є речі» тощо.

Отже, образ Ірини Ванникової є прикладом рішучого, сумлінного та впевненого в собі образу перших українських телеведучих

Висновки

Таким чином, відповідність іміджу жанрові й тематиці програми не лише важлива, а й необхідна. Оскільки порушення цієї вимоги призводить до непрофесійності передачі, дисгармонії між образом, поведінкою ведучого і тематикою програми, а найголовніше – до несприйняття з боку глядачів. Ведучі, які працювали на телебаченні на початку незалежності України намагалися зі своєї сторони внести максимальний внесок у розвиток українського телебачення.

Людмила Добровольська була іконою ділового стилю телеведучих. Її строгі, але дуже ефектні костюми відразу стали еталоном офіційної моди. Телеведуча ерудована, вміє переконати глядача та не боїться проявляти свої емоції та почуття в ефірі. Хоча мовлення телеведучої чітке та ритмічне, проте вона допускається деяких помилок, зокрема, фонетичних.

Світлана Леонтьєва – жінка середнього віку, харизматична, імпульсивна та емоційна, невимушено тримається у кадрі. Іноді дуже стримана в подачі інформації, проте усміхнена та харизматична телеведуча.

Імідж Ірини Ванникової строгий, але з використанням яскравих елементів, які допомагають кращому сприйняттю інформації. Проте, ведуча часто зловживає яскравим макіяжем, який може відволікати увагу глядача від важливої інформації.

Можливо, новини того періоду й були не надто якісним продуктом, проте завдяки іміджу цих ведучих глядачі отримували необхідну інформацію у максимально доступній на той час формі.

Перелік використаних джерел

1. Андрющенко М. Ю. Роль ведучого у творенні ефективної телекомунікації / М. Ю. Андрющенко // Наукові записки Інституту журналістики. – 2011. – Т. 43. – Квітень-червень. – С. 113-118.

2. Ворошилова Д. Людмила Добровольская – женщина, для которой не существует авторитетов [Электронный ресурс] / Д. Ворошилова // День.kiev.ua : газета. – Режим доступа: <http://goo.gl/3LLhgT>. – По состоянию на 04.12.1998. – Загл. с экрана.

3. Гуревич П. С. Приключения имиджа: типология телевизионного образа и парадоксы его восприятия / П. С. Гуревич. – Москва : Искусство, 1991. – 221 с.

4. Данькова Н. Людмила Добровольська: «Я скучила за своїми глядачами, а вони за мною» [Електронний ресурс] / Н. Данькова // ТелеКритика : Інтернет-портал. – Режим доступу: <http://www.telekritika.ua/lyudi/2009-06-10/46120>. – Станом на 10.06.2009. – Назва з екрана.

5. Маргалик В. Штучний імідж українських телевізійників [Електронний ресурс] / В. Маргалик // ХайВей : портал громадянської журналістики. – Режим доступу: <http://h.ua/story/3311>. – Станом на 31.10.2005. – Назва з екрана.

6. Почепцов Г. В. Имиджелогия / Г. В. Почепцов. – Киев : Ваклер, 2001. – 698 с.

7. Шепель В. М. Имиджелогия. Как нравится людям. – Москва : Народное образование, 2002. – 575 с.

© С. В. Лісова

Construction of the image of the leading Ukrainian TV newsreaders of 1991-2001

Lisova Snizhana

*The National University of Ostroh Academy, Bachelor's Degree student specialty "Journalism",
Ukraine*

Abstract. The article analyzes the features of the image of the leading TV-presenters of such channels as "1+1", "Inter", "STB" during 1991-2001. It describes Lyudmila Dobrovolska's, Svetlana Leontieva's and Irina Vannikova's basic image characteristics.

Keywords: image, Lyudmila Dobrovolska, Svetlana Leontieva, Irina Vannikova, TV-presenter, wardrobe, appearance, voice.

© S. Lisova